

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้
ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่
Factors Affecting People Participation in Forest Resource Management
in Pa Khun Mae Tha National Reserved Forest Area, Mae Tha Sub-district
Mae On District, Chiang Mai, Thailand

ณรงค์ เบ็ญเส้า สายสกุล ฟองมูล* พหล ศักดิ์กะทัศน์ และพุดมีสรรค์ เครือคำ

Narong Pangsaao, Saisakul Fongmul*, Phahol Sakkatat and Phutthisun Kruekum

สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ 50290

Department of Resources Development and Agricultural Extension, Faculty of Agricultural Production

Maejo University, Chiang Mai, Thailand 50290

*Corresponding author: saisakul_tor@yahoo.com

Received: November 22, 2019

Revised: February 06, 2020

Accepted: June 11, 2020

Abstract

The objectives of this qualitative and quantitative study were to explore factors affecting people participation in the management of forest resource in Pa Khun Mae tha national reserved forest, Mae Tha sub-district, Mae on district, Chiang Mai and find a guideline for sustainable management of the forest resource. A sample group consisted of 368 out of 4,558 people in Mae Tha sub-district and they were obtained by simple random sampling method. Data were collected through questionnaire and focus group discussion conducted with executives of a local administrative organization, village leaders on forest resource management and senior citizens in the village. Obtained data were analyzed by using descriptive statistics and multiple regression analysis, the statistical significance level was set at 95%.

The results showed that there was a statistically significant relationship at 99% between the participation in the management of forest resource and the following: sex, training/education. And perception of data on forest resource management. Regarding a guideline sustainable management of the forest resource, there were 5 forms as follows: 1) forest management for conservation; 2) forest management for and supporting the sub-district development; 3) forest management for economy and society; 4) sustainable forest; 5) promotion of community, participation. For suggestions, the government should agree with people in Mae Tha sub-district to take care of the forest resource for their highest benefit and the Royal Forest Department.

Keywords: participation, forest resource management, national reserved forest

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และแนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนตำบลแม่ทา จำนวนทั้งสิ้น 368 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากจำนวนประชากร 4,558 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน และผู้อาวุโสในชุมชน จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ศึกษา ได้แก่ เพศ การฝึกอบรมและดูงาน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 การสนทนากลุ่มสรุปได้ว่า แนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน มี 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) การจัดการป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ 2) การจัดการป่าไม้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตำบล 3) การจัดการป่าไม้เพื่อเศรษฐกิจและสังคม 4) การปฏิรูปการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรให้รัฐบาลยอมรับประชาชนตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้ดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้เอง เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนตำบลแม่ทาและกรมป่าไม้

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การจัดการทรัพยากรป่าไม้ ป่าสงวนแห่งชาติ

คำนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีพื้นที่ป่าไม้ขึ้นปกคลุมอยู่ในป่าเขตร้อนบริเวณเส้นศูนย์สูตร มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่หลากหลาย และเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิต เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชและสัตว์นานาชนิด อย่างไรก็ตามพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยยังคงมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง ในอดีตพื้นที่ป่าตามธรรมชาติเหล่านี้ เมื่อปี พ.ศ. 2504 มีพื้นที่การปกคลุมมากถึงร้อยละ 53 ของพื้นที่ประเทศ หรือประมาณ 171 ล้านไร่ (Santisuk, 2012) ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 การที่พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ภาครัฐจึงได้กำหนดนโยบายป่าไม้แห่งชาติขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้ของชาติ โดยนโยบายดังกล่าวกำหนดว่า ประเทศไทยควรมีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ หรือประมาณ 128 ล้านไร่ จึงได้มีการจัดตั้งป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทาขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้พื้นที่ป่าไม้มีปริมาณลดลง มีเนื้อที่จัดตั้งเริ่มแรกรวมทั้งสิ้น 236.24 ตารางกิโลเมตร หรือ 147,656 ไร่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกสัมปทานทำไม้ในพื้นที่ป่าบกทั้งหมดทั่วประเทศ ในปัจจุบันเหลือพื้นที่ป่าคงสภาพ 218.07 ตารางกิโลเมตร หรือ 136,295 ไร่ แบ่งออกเป็น ป่าอนุรักษ์ 0.22 ตารางกิโลเมตร หรือ 134.85 ไร่ ป่าเพื่อเศรษฐกิจ 26.53 ตารางกิโลเมตร หรือ 16,581 ไร่ ป่าเพื่อการอนุรักษ์ 209.72 ตารางกิโลเมตร หรือ 131,075 ไร่ (Royal Forest Department, 2016) ส่วนที่ส่งผลต่อการประกาศพื้นที่คุ้มครองป่าไม้ทำให้ประชาชนตำบลแม่ทาทุกภาคส่วนได้รวมตัวกันจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบมีส่วนร่วม เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ และพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดความยั่งยืน

พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา มีความสูงจากระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ยประมาณ 500-1,200 เมตร มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบหุบเขา มีภูเขาล้อมรอบ หมู่บ้านตั้งไปตามลำแม่น้ำ มีพื้นที่ราบเพื่อการทำการเกษตรที่จำกัด ประชาชนส่วนใหญ่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน (Utis, 2016) ประชาชนควรมีโอกาสเข้าร่วมตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุด แต่ในทางปฏิบัติประชาชนอาจไม่สามารถมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน เนื่องจากข้อจำกัดของการมีส่วนร่วม (Parichat, 2003) ดังนั้นเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ จึงควรพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม และแนวทางการพัฒนาการจัดการทรัพยากรป่าไม้เพื่อเป็นการรักษาป่า โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้ป่าเป็นหลัก ซึ่งมนุษย์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรป่าไม้ และเสริมสร้างให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถที่จะจัดการทรัพยากรป่าไม้

จากสาเหตุความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ และการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนตำบลแม่ทา ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ศึกษาถึงสภาพปัญหาและแนวคิดของประชาชนในชุมชน เพื่อนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน โดยคาดว่า การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนที่ได้จากการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม อุปกรณ์เครื่องเขียน กล้องถ่ายรูปดิจิทัล อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แผนที่ภูมิศาสตร์

แสดงขอบเขตตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ (มาตราส่วน 1:20,000)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ศึกษาข้อมูลของประชาชนโดยใช้แบบสอบถาม สอบถามประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ เป็นขั้นตอนการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากพื้นที่ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.949 จากนั้นเก็บข้อมูลกับประชากรตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา จำนวน 368 คน โดยเก็บข้อมูลหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนบุคคลในครัวเรือน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกการกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยมีรายชื่อของทุกหน่วยประชากรมาเรียงเป็นระบบตามบัญชีเรียกชื่อ การสุ่มจะแบ่งประชากรออกเป็นช่วงๆ ที่เท่ากัน อาจใช้ช่วงจากสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและประชากร แล้วสุ่มประชากรหน่วยแรก ส่วนหน่วยต่อไป นับจากช่วงสัดส่วนที่คำนวณไว้ (Prachoom, 1998) สำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) นั้นได้คิดคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + N e^2}$$

กำหนดให้ n คือ จำนวนหรือขนาดของตัวอย่าง

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด

e คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (ในที่นี้ใช้ 0.05)

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 368 คน

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามให้ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำ แบบสอบถาม จำนวน 30 ชุด ไปทดสอบ (Pre-test) กับ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ 3 บ้านห้วยบง ตำบล ทาเหนือ อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นตำบล ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟารวม (Cronbach's alpha coefficient; α -coefficient) ค่า ความเชื่อมั่นของคำถามเท่ากับ 0.949

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยการ ค้นหาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่การศึกษา ซึ่งใช้วิธีการ รวบรวมข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ แผนที่ระบบ สารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System, GIS) บทความและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยข้อมูลที่ได้จากการ ตรวจสอบเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ แนวความคิดด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การสอบถาม ข้อมูลจากผู้นำท้องถิ่น และประชาชนชาวบ้าน

3. การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนักวิจัยจะป้อนคำถาม ให้แก่ที่ประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน และผู้อาวุโสในชุมชน จำนวน 9 คน โดยพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ องค์กรความรู้ และ ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้ ที่ประชุมได้ร่วมกันให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและร่วมกันอภิปราย ในประเด็นสำคัญที่นักวิจัยได้ป้อนเข้าสู่ที่ประชุม เพื่อ ค้นหาแนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่า สงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ส่วน

1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อการตีความ และทำการจัด ระเบียบข้อมูลเพื่ออธิบายถึงแนวทางในการจัดการ ทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวน แห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัด เชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ด้วยโปรแกรมทางสถิติ ทหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ได้แก่ ลักษณะทั่วไปของประชาชน เพศ อายุ ระดับ การศึกษา สถานภาพ ด้านเศรษฐกิจ อาชีพ ระดับรายได้ ต่อปีของครัวเรือน จำนวนพื้นที่การถือครอง ด้านสังคม การได้รับการฝึกอบรมและดูงาน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ของรัฐ การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การมีสถานภาพหรือ ตำแหน่งทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน กับตัวแปรตามด้านการ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วยโปรแกรมทางสถิติ

ผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการ จัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุน แม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา โดยการใช้อยู่สถิติ

วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบคัดเลือกเข้า (Enter multiple regression analysis) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ ตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป (Phengsawat, 2010) ว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเชิงลบกับตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้นักวิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระจากการทบทวนวรรณกรรม ทั้งหมด 13 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อปีของครัวเรือน จำนวนพื้นที่การถือครอง การได้รับการฝึกอบรมและดูงาน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การมีสถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และตัวแปรอิสระทั้งหมด 13 ตัวแปร ไม่มีตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงเกิน 0.80 ที่จะทำให้เกิดปัญหา ความสัมพันธ์ร่วมระหว่างตัวแปรต้นไม่ควรเกินกว่า 0.80 ซึ่งถ้าเกินให้สันนิษฐานว่าอาจเกิดภาวะที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป (Multicollinearity) อันเป็นการละเมิดข้อกำหนดของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Prasit, 2002)

ผลการศึกษาพบว่า ค่า $R^2=0.2580$ (25.80%) ค่าสัมประสิทธิ์ตัวกำหนด ค่าความผันแปรของตัวแปรตอบสนองที่สามารถอธิบายได้มีอยู่ในตัวแบบเชิงเส้นนี้ร้อยละ 25 และอีกร้อยละ 74.20 อาจมาจากปัจจัยอื่นที่ว่าจะมีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ การทำระบบวนเกษตร เพื่อบ้านซักซอน สุขภาพของประชาชน ช่วงเวลาในการดำรงชีพหรือการเข้าไปในพื้นที่ป่า เป้าหมายเพื่อการค้าหรือนำมาใช้ในครัวเรือนหรือการทำเกษตร และเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่ามีทั้งหมด 3 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่มีผลทางบวก คือ เพศ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ การได้รับการฝึกอบรมและดูงาน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จากผลการวิเคราะห์

แสดงให้เห็นว่าประชาชนตำบลแม่ทาที่เป็นเพศชายเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น เนื่องจากเพศชายมีความรับผิดชอบและดำเนินการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมของตำบล การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล ซึ่งโดยทั่วไปเป็นความเชื่อสภาพสังคมในท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่ที่ยึดถือวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิม จึงมีความเชื่อว่าผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว มีโอกาสในการเป็นผู้นำที่จะช่วยขับเคลื่อนการทำงานของส่วนรวมให้เกิดผลตามที่ตั้งไว้

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ การวิเคราะห์พบว่า การรับข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ทำให้ประชาชนมีความสนใจและติดตามข่าวสารทางด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้อยู่เป็นประจำ ส่งผลให้เกิดการรับรู้แลกเปลี่ยนข่าวสารในกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีแนวโน้มของการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ เพราะการสื่อสารภายในตำบล ทีมงานการจัดการทรัพยากรป่าไม้ เป็นการสร้างความรู้ ช่วยให้การดำเนินการจัดการทรัพยากรป่าไม้มีความผสมกลมกลืนไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้องกัน และสนับสนุนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้แล้วยังช่วยป้องกันมิให้เกิดการปฏิบัติงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ไม่มีความซ้ำซ้อนกัน และความขัดแย้งกันในบางพื้นที่

ในส่วนของ การได้รับการฝึกอบรมและดูงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า เมื่อประชาชนตำบลแม่ทาได้รับประสบการณ์ในการฝึกอบรมหรือการดูงานเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ประชาชนที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานจะให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และเผยแพร่ความรู้แก่สาธารณชน ได้ทราบถึงประโยชน์และคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งวิธีการอนุรักษ์ดิน น้ำ และป่าไม้ เพราะประชาชนได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทำให้เกิดการเรียนรู้ มีความสามารถ และเพิ่มประสิทธิภาพของทรัพยากรบุคคล

Table 1 Factors affecting people participation in forest resources in Pa Khun Mae Tha national reserved forest area management, Mae Tha sub-district, Mae on district, Chiang Mai, Thailand using multiple regression analysis

(n=368)

Independent variable	Dependent variable		
	b	t	Sig.
1. SEX	0.409	4.598	0.000**
2. AGE	0.007	1.568	0.125
3. EDUCATION	-0.162	-1.074	0.117
4. STATUS	0.156	1.172	0.177
5. JOB	-0.071	-0.225	0.535
6. INCOME	-8.830 E-7	0.673	0.209
7. LAND	0.008	0.161	0.569
8. TRAIN	0.479	5.611	0.000**
9. OFFCOUNT	0.019	0.947	0.474
10. ACTIV	-0.009	-1.330	0.331
11. POST	0.057	1.347	0.187
12. INFORMATION PERCEPTION	0.027	3.480	0.001**
13. TIME	0.000	-0.132	0.954
Constant	2.627	11.251	0.000**
R² = 0.258 (25.80%)		F = 9.444	Sig of F = 0.000**

* statistically significant level at 0.05; ** statistically significant level at 0.01

แนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้เสนอแนวทางการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน

ให้ความสำคัญของความยั่งยืนของระบบนิเวศมนุษย์และป่าไม้ควบคู่กันไป โดยเป็นการจัดการที่ต้องคงไว้ซึ่งคุณค่าของระบบนิเวศ ที่สนับสนุนการดำรงอยู่ของประชาชนทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเป็นหลัก สามารถแบ่งออกเป็น 5 แนวทาง 1 ข้อเสนอแนะ รายละเอียดดัง Table 2

Table 2 Guideline of forest resource management based on forest law

Guideline of forest resource management	8 th Forest Act, 2019	4 th forest Act, 2016	Community forestry Act, 2019	National Land Policy Committee	Under the forest law (Office of the Council of State, 2020)
1. Forest management for conservation.					Promoting people around the forest area to have the right, to exploit forest resource without hindrance for livelihoods for sustainable forest resource
- To promote bamboo growing and trees planting for forest succession		section 11	section 6		
- Divided utilization areas		section 11	section 44		
- Promoting people to maintain conservation forest		section 11	section 3		
- Tree layout must be appropriated with the area in the quality forest class of basin 3 and 4.			section 43		
- The forest committee in each village has guarded to protect the forest area in each village.			section 50		
2. Forest should be managed to support sub-district development.					Promoting people to participate in the rehabilitation forest area for suitable environment
- Growing ornamental plants					
- Growing economic trees	section 7				
- Promoting tree growing in the quality forest class of basin 5, 4 and 3		section 11			

Table 2 (Continued)

Guideline of forest resource management	8 th Forest Act, 2019	4 th forest Act, 2016	Community forestry Act, 2019	National Land Policy Committee	Under the forest law (Office of the Council of State, 2020)
- Woody in economics forest were used for product.	section 18/1				Increasing green space area under forest law
- To promote organic farming				Solution of the cabinet on 30 June, 1998	
3. Forest management for economic and society					Encourage people of
- Promoting non-timber forest product use and market chains			section 3 section 50		forest resources value based on participatory process
- To promote organic agricultural yields				Solution of the cabinet on 30 June, 1998	
- Developing of forest local wisdom			section 6		
- Encouragement people of sub- district to planting economic trees	section 7				

แนวทางที่ 4 ควรปฏิรูปการบริหารจัดการป่าไม้ อย่างยั่งยืน โดยการนำกระบวนการบริหารจัดการที่ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย และเทคโนโลยี มาบูรณาการแต่ละส่วนเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างลงตัว มีการระดมพลังทุกภาคส่วนในตำบลให้ช่วยกันในการทำแนวกันไฟป่าเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดไฟป่าลุกลามในพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ ป่ากันชน ป่าชุมชน รวมถึงพื้นที่ทำกิน การควบคุมการใช้ไม้ในพื้นที่ป่าชุมชนมีมาตรการปรับหากเกินขนาดที่กำหนดไว้ การสำรวจพันธุ์ไม้ เศรษฐกิจในพื้นที่ป่าชุมชน ป่ากันชน โดยทำการวัดพิกัด GPS ของต้นไม้ในแต่ละต้น นำข้อมูลมาประมวลผลแล้วนำมาบริหารจัดการให้เกิดความยั่งยืนในอนาคตต่อไป

แนวทางที่ 5 ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน กิจกรรม ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ระเบียบ กฎหมาย พระราชบัญญัติป่าไม้ พระราชบัญญัติป่าชุมชน และเข้าใจในบทบาทหน้าที่สมาชิกป่าชุมชนหมู่บ้าน โดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย โครงการสร้างจิตสำนึกจากพื้นฐานในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยการสร้างกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน ให้เกิดพฤติกรรมจิตสำนึก รักษาทรัพยากรป่าไม้ การส่งเสริมป่าชุมชนเชิงวัฒนธรรม เป็นการน้อมนำหลักการทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเพื่อเชื่อมโยง วัด บ้าน องค์กรของรัฐ (บวร) มาทำกิจกรรมร่วมกัน พุดคุยกันเกี่ยวกับป่าชุมชนให้ทรัพยากรป่าไม้ คงอยู่ รุ่งเรือง ลูกหลาน กิจกรรมขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการป่าชุมชน การฝึกอบรมโครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า (รสทป.) ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบบนิเวศวิทยา และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกวิธี เห็นความสำคัญของป่าไม้ ลดการลักลอบตัดต้นไม้ทำลายป่า เพื่อสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แพร่หลายยิ่งขึ้น โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้

ข้อเสนอแนะ

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา อย่างยั่งยืน ดังนี้ รัฐบาลควรยอมรับประชาชนตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ให้ดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้เอง เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนตำบลแม่ทาและป่าไม้ ให้ผู้มีอำนาจรับฟังเสียงของประชาชนตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อที่จะได้ปรับปรุงกฎหมายได้อย่างถูกต้อง

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ปัจจัยด้าน เพศ การฝึกอบรมและดูงาน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา คือ ปัจจัยด้าน อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อปีของครัวเรือน พื้นที่ถือครอง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน สถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน การศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะ คือ ผู้ที่มีอายุ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 21 ปี และ 61 ปี ขึ้นไป และการได้รับฝึกอบรมและดูงาน รวมทั้งระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ ควรที่จะส่งเสริมให้กลุ่มเหล่านี้ได้ไปทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญา และการประสานความสัมพันธ์ให้หล่อหลอมจิตใจ

นอกจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ควรวิเคราะห์ในปัจจัยอื่นเพิ่มเติม เพื่อ

วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในมิติอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับทรัพยากรป่าไม้และประชาชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ Jintana (2013) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการจัดการ การส่งเสริมให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความตระหนักในเป้าหมายและเป็นพันธกิจที่ต้องร่วมมือกัน การสร้างความเข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาหรือร่วมมือกัน การสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกัน สร้างโอกาสให้คุ้นเคยกับการทำงานโดยเครื่องมือต่างๆ การสร้างความไว้วางใจต่อกัน การลดการแข่งขันของแต่ละฝ่าย การสร้างความมั่นใจให้แต่ละฝ่ายจะได้ประโยชน์จากการร่วมกันทำงาน ปัจจัยด้านการสื่อสาร การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory communication) โดยเน้นการสนทนาโต้ตอบระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการใช้สื่อหลายประเภทที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย แต่สามารถเข้าถึงบุคคลให้รับรู้และเข้าใจ ปัจจัยทางด้านสังคมและการเมือง โดยการกระจายอำนาจ (Decentralization) จะช่วยทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทุกระดับทำงานด้วยความกระตือรือร้น สามารถแสดงความคิดเห็น และมีการเรียนรู้เพื่อพัฒนางานค่อนข้างมาก ซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น แนวคิดให้อำนาจแก่ประชาชน เพื่อให้สิทธิความเป็นพลเมืองที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมภาคประชาชน รวมถึงการเคารพสิทธิและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยของโครงการ โครงการพัฒนาป่าไม้ต้องอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ต้องทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการนั้นด้วย ปัจจัยด้านผู้นำ ผู้นำชุมชนที่มีความตั้งใจจริงที่จะช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและจิตวิทยา ปัจจุบันปัจจัยด้านวัฒนธรรมและจิตวิทยานับว่ามีความสำคัญมากในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ มีโครงการมากมายที่กระตุ้นให้

ชุมชนเกิดความสนใจและมีจิตสำนึกร่วมกันในการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน สรุปได้ว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ 5 แนวทาง 1 ข้อเสนอแนะ คือ 1) การจัดการป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ โดยมีการกำหนดเขตและส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่ทาสามารถใช้สอยพื้นที่ป่าไม้ ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้ แนวทางการกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา เพื่อเป็นกรอบในการวางแผนการจัดการป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ สามารถแบ่งออกเป็น 4 พื้นที่ ดังนี้ พื้นที่การอนุรักษ์ร้อยละ 100 พื้นที่การอนุรักษ์สูง พื้นที่การอนุรักษ์ต่ำ 2) การจัดการป่าไม้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตำบล เป็นการสร้างความมั่นคงของทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศป่าชุมชน เพื่อตอบสนองการพัฒนาตำบลที่ยั่งยืน มีการจัดวางผังไม้ยืนต้นที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ในพื้นที่ป่าชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 1 และ 2 และการปลูกพันธุ์ไม้ป่าในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ 3, 4, 5 เพื่อเก็บน้ำฝนลงมาสู่อ่างเก็บน้ำสำหรับการทำเกษตรกรรมและการอุปโภค การปลูกพันธุ์ไม้ที่มีความสวยงามตามแนวถนนในตำบล แนวถนนที่ตัดไปหาพื้นที่ทำกิน และเขตกันชนระหว่างพื้นที่ทำกิน และพื้นที่ป่า 3) การจัดการป่าไม้เพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นการจัดการพื้นที่ป่าไม้ให้มีศักยภาพในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนทุกภาคส่วน สามารถให้ผลผลิตด้านเนื้อไม้ของป่า เป็นแหล่งนันทนาการ และส่งเสริมอาชีพให้ประชาชน การปลูกไม้ 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่างเพิ่มเติมในพื้นที่หัวไร่ปลายนา และสมุนไพรในพื้นที่ป่าชุมชน เพื่อนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพรชุมชน การให้ป่าชุมชนเป็นแหล่งอาหารหรือป่าชุมชนแปรรูปมาเกิด การส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้เศรษฐกิจและไม้ดอก 4) การปฏิรูปการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน กระบวนการบริหารจัดการที่ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ

สังคม สิ่งแวดล้อม กฎหมาย และเทคโนโลยี แล้วดำเนินการแต่ละส่วนเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างลงตัว เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ การระดมพลังทุกภาคส่วนในตำบล ให้ช่วยกันในการทำแนวกันไฟป่าเพื่อป้องกันไม่ให้เข้ามาทำลายพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ ป่ากันชน ป่าชุมชน รวมถึงพื้นที่ทำกิน การควบคุมการใช้ไม้ในพื้นที่ป่าชุมชนมีมาตรการปรับหากเกินขนาดที่กำหนดไว้ การสำรวจพันธุ์ไม้ ไม้เศรษฐกิจ ในพื้นที่ป่าชุมชน ป่ากันชน โดยกรรมการทำการวัดพิกัด GPS ของต้นไม้แต่ละต้น 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่ามีการส่งเสริมในด้านระเบียบกฎหมาย ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ระเบียบกฎหมาย และเข้าใจในบทบาทหน้าที่สมาชิกป่าชุมชนหมู่บ้าน โดยการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย ด้านกิจกรรม สร้างจิตสำนึกจากพื้นฐานในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในแต่ละหมู่บ้านของตำบล

สำหรับข้อเสนอแนะ 1) ภาครัฐควรยอมรับให้ประชาชนตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ดูแลรักษาป่าไม้เอง เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนตำบลแม่ทาและป่าไม้ ให้ผู้มีอำนาจรับฟังเสียงของประชาชนตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่มาเป็นแนวทางในการจัดการ เป็นการจัดกาทั้งระบบเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย และในผลผลิตที่หลากหลายทั้งทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม ในระยะยาวเพื่อคนรุ่นปัจจุบันและรุ่นต่อไป ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ วิชาเอกการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คือ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ในมิติสิ่งแวดล้อม จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ มิติสิ่งแวดล้อมในส่วนของบทบาทหน้าที่ป่าไม้ในมิติสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นองค์ประกอบสำคัญในระบบนิเวศธรรมชาติ และทำหน้าที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าและ

บริการ มิติสิ่งแวดล้อมในส่วนของโครงสร้าง ชนิดพันธุ์ไม้ ปริมาณความหนาแน่นของต้นไม้ สัดส่วนการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ป่าไม้ในมิติทรัพยากร ทรัพยากรป่าไม้ทำหน้าที่ในการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศธรรมชาติ ป่าไม้ในมิติเทคโนโลยี เกิดขึ้นจากกิจกรรมการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในพื้นที่ป่าไม้ โดยจำแนกเป็น 3 รูปแบบ คือ เทคโนโลยีธรรมชาติ เทคโนโลยีป่าไม้เลียนแบบธรรมชาติ เทคโนโลยีที่สร้างขึ้น มิติของเสียและมลพิษสิ่งแวดล้อม เกิดขึ้นจากความไม่สมดุลของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ในมิติทรัพยากร และมิติเทคโนโลยี โดยเป็นผลจากการเสียสมดุลของมิติทรัพยากรเป็นสำคัญ โดยจำแนกเป็น 5 สาเหตุสำคัญ การใช้เทคโนโลยีที่ด้อยประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรป่าไม้ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การดำเนินการตามมาตรการควบคุมไม่มีประสิทธิภาพ ความกดดันทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง อุบัติเหตุจากการดำเนินการ ป่าไม้ในมิติมนุษย์และเศรษฐกิจและเศรษฐกิจสังคม เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ของมนุษย์และสังคมมนุษย์โดยตรงและทางอ้อมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ให้มีความสำคัญกับหลักการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ การควบคุมกิจกรรมของมนุษย์ ความยั่งยืนของการใช้ประโยชน์ การกระจายผลประโยชน์ และการบูรณะฟื้นฟูสถานภาพของทรัพยากรป่าไม้ (The Group Produced a Series of Technical Management of Forest Resources, 1992)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ เพศ การฝึกอบรมและดูงาน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ส่วนแนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ในพื้นที่ป่า

สงวนแห่งชาติป่าขุนแม่ทา มี 5 แนวทาง 1 ข้อเสนอแนะ คือ 1) การจัดการป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ 2) การจัดการป่าไม้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตำบล 3) การจัดการป่าไม้เพื่อเศรษฐกิจและสังคม 4) การปฏิรูปการบริหารจัดการป่าไม้ อย่างยั่งยืน 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ข้อเสนอแนะ 1) ภาครัฐควรยอมรับประชาชนตำบลแม่ทา อำเภอม่อน จังหวัดเชียงใหม่ ให้ดูแลรักษาป่าไม้เอง เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนตำบลแม่ทาและป่าไม้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ทา รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ทา ประธานสภาองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ทา กำนันตำบลแม่ทา และผู้ใหญ่บ้านทั้ง 7 หมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลแม่ทา และเจ้าหน้าที่องค้การบริหารส่วนตำบลแม่ทาที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ พร้อมทั้งขอขอบคุณ คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาศาขาวิชา พัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ให้ความกรุณาแนะนำงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- Cronbach, L.J. 1970. **Essentials of Psychological Testing**. New York: Harper & Row. 385 p.
- Jintana, V. 2013. **Factors Affecting People Participation in Forest Resources**. Nonthaburi: The Office of the University Press, Sukhothai Thammathirat Open University. 411 p.
- Office of the Council of State. 2020. **Law act/ Royal decree**. [Online]. Available <https://www.krisdika.go.th/law?lawId=2> (17 March 2020). [in Thai]
- Parichat., V. 2003. **Process and Technical Work of Developers**. Bangkok: Thailand Research Fund. 435 p. [in Thai]
- Phengsawat, W. 2010. **Applied Statistics for Social Science Research**. Bangkok: Suveeriyasarn. 428 p. [in Thai]
- Prachoom, S. 1998. Sampling methods for research. **Nida Development Journal** 38(3): 103-130. [in Thai]
- Prasit., S. 2002. **Applications of Statistical Methods in Research**. Bangkok: Fueang Fa Printing House. 352 p. [in Thai]
- Royal Forest Department. 2016. **Forest area of by province year A.D. 2008–2016**. [Online]. Available <http://forestinfo.forest.go.th/Content.aspx?id=80> (27 September 2017). [in Thai]
- Santisuk., T. 2012. **Forests of Thailand**. Bangkok: National Office of Buddhism Printing house. 124 p. [in Thai]
- The Group Produced a Series of Technical Management of Forest Resources. 1992. **Tutorial Series Management of Forest Resources**. Nonthaburi: The Office of the University Press, Sukhothai Thammathirat Open University. 248 p. [in Thai]

วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร 38(2): 144-156

Utis, T. 2016. The application of local cultural knowledge in conserving community forest along the Chi river in the Ban Mara community of Nong Teng sub-district, Krasung district, Buriram province Thailand. **Journal of Social Development** 18(2): 31-55. [in Thai]

Yamane, T. 1973. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3.S.l. Harper International. 886 p.